

Senzori i aktuatori

Merenje temperature

Sadržaj predavanja

- 1) Merenje temperature
- 2) Merenje temperature pomoću termometra
- 3) Bimetalni termometri
- 4) Dilametarski termometri
- 5) Termometri sa širenjem tečnosti i gasova
- 6) Merenje temperature pomoću otpornih termometara
- 7) Merenje temperature pomoću termoelementa
- 8) Metoda merenja generalisane elektromotorne sile
- 9) Kompenzaciona metoda merenja temperature

Merenje temperature

- **Merenje temperature se može ostvariti na dva načina:**
 - **Merenjem parametara sredine čija se temperatura meri**
 - **Merenjem parametara pomoćnog tela koje se posredno ili neposredno dovodi u stanje ravnoteže sa telom ili sredinom čija se temperatura meri**

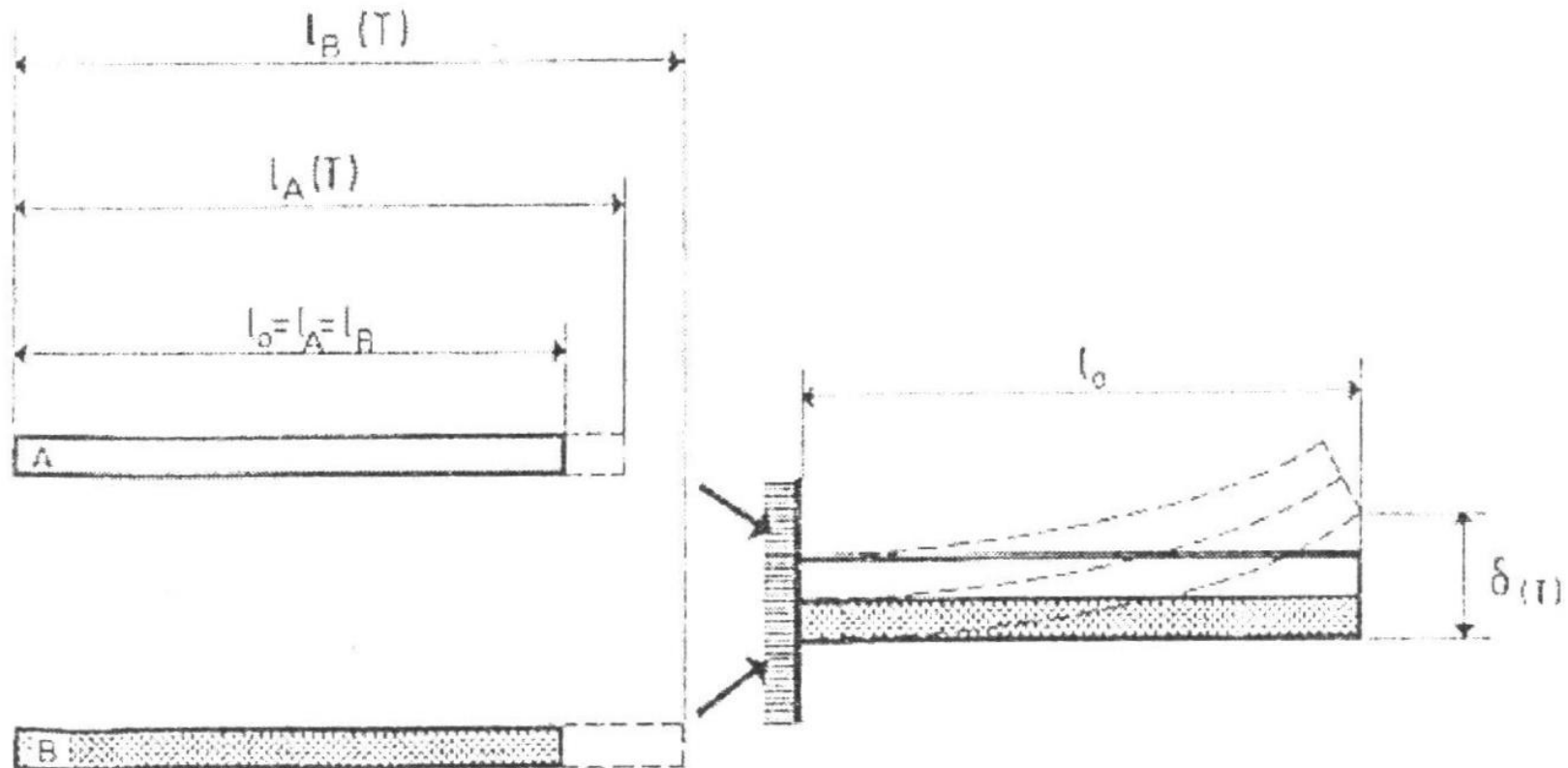
Merenje temperature

- **Termometri se mogu podeliti u nekoliko grupa:**
 - termometri sa širenjem
 - manometarski termometri
 - električni termometri i
 - pirometri

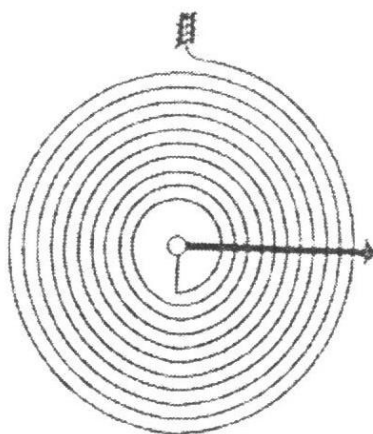
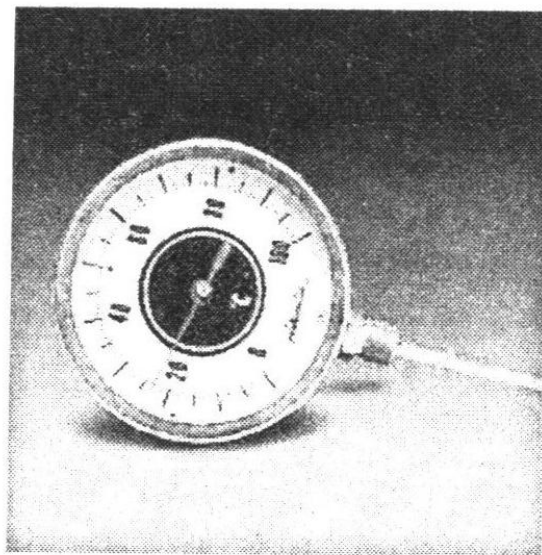
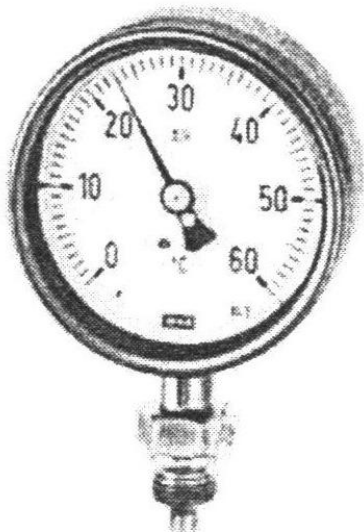
Merenje temperature pomoću termometra

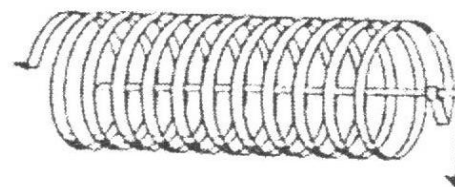
Bimetalni termometri

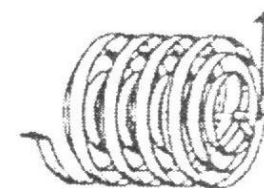
Bimetalni termometri

a)

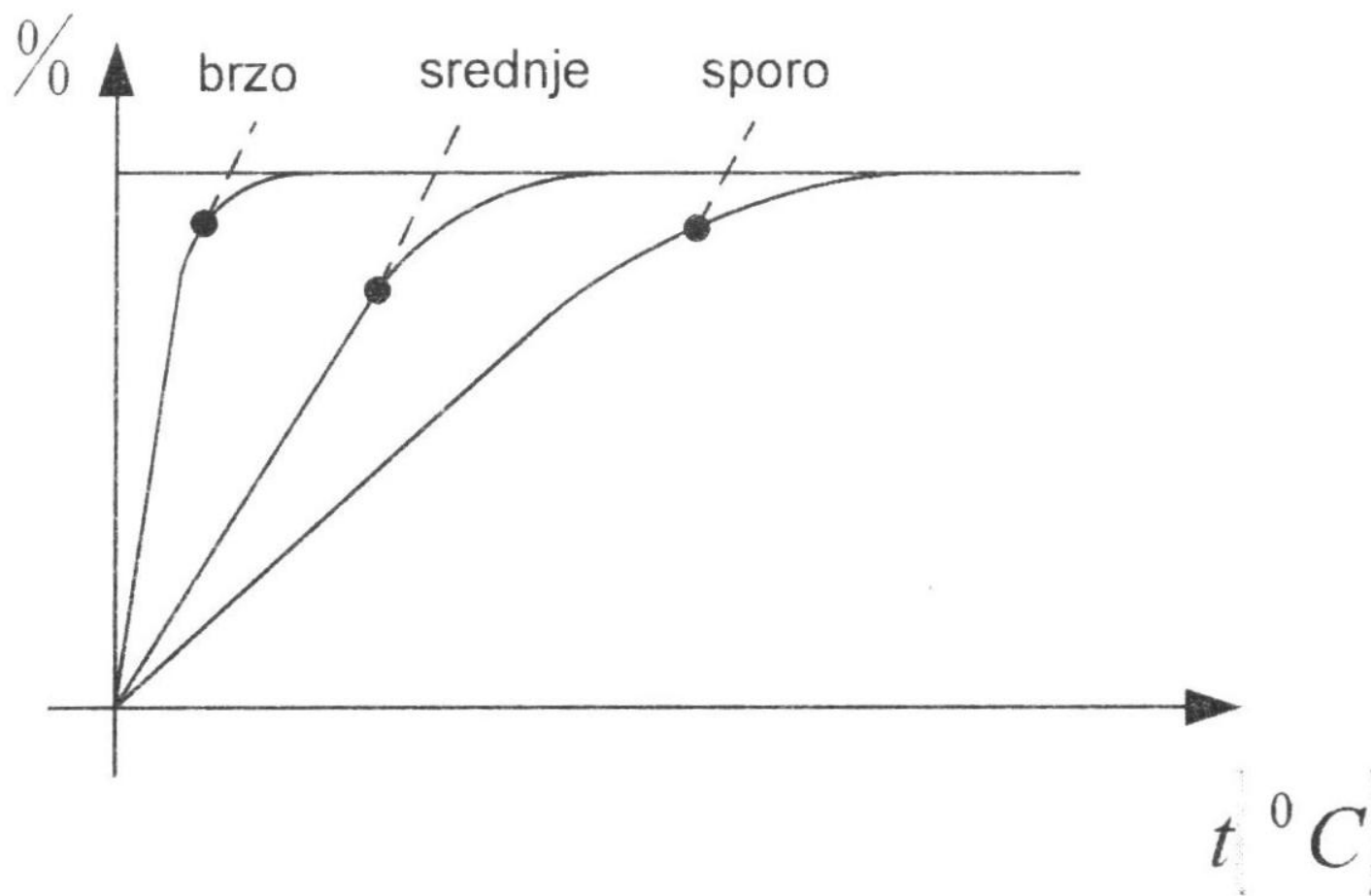

b)

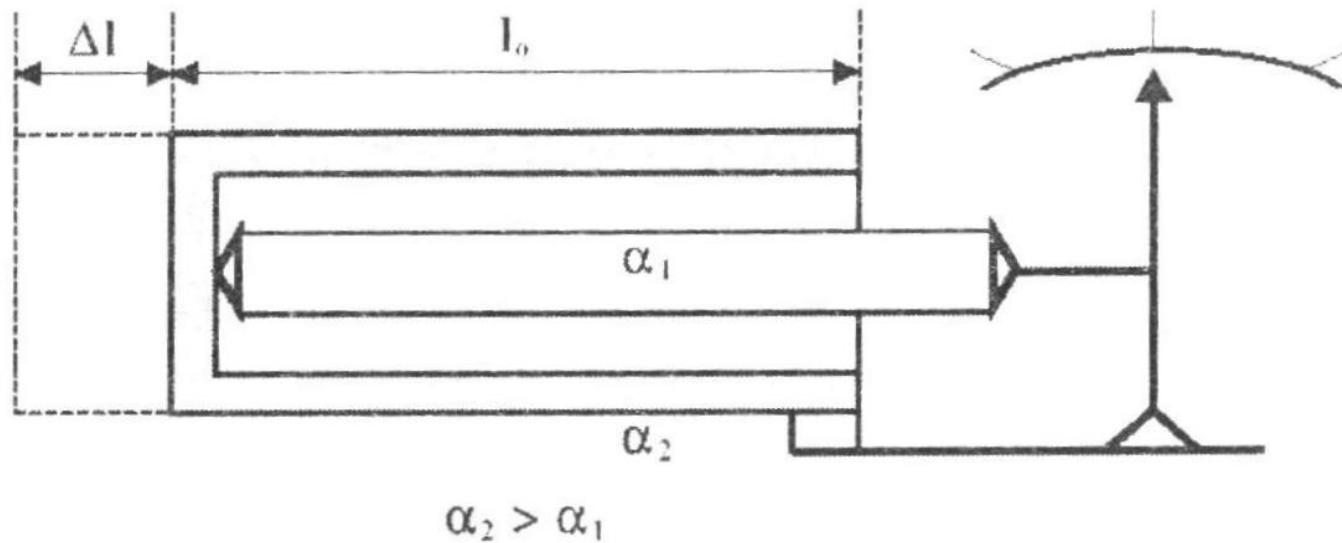

c)

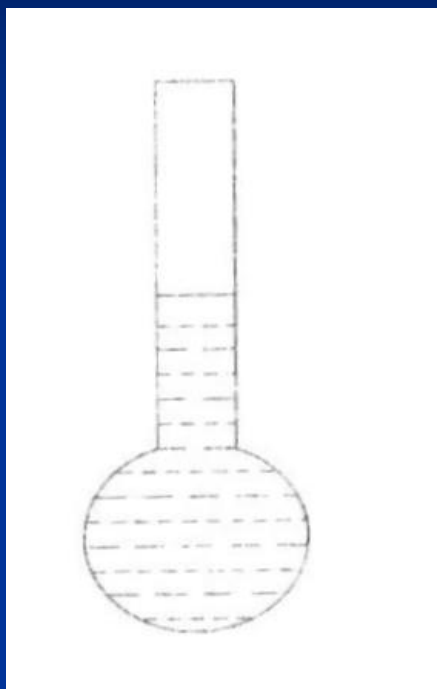
Bimetalni termometri

Dilametrarski termometri

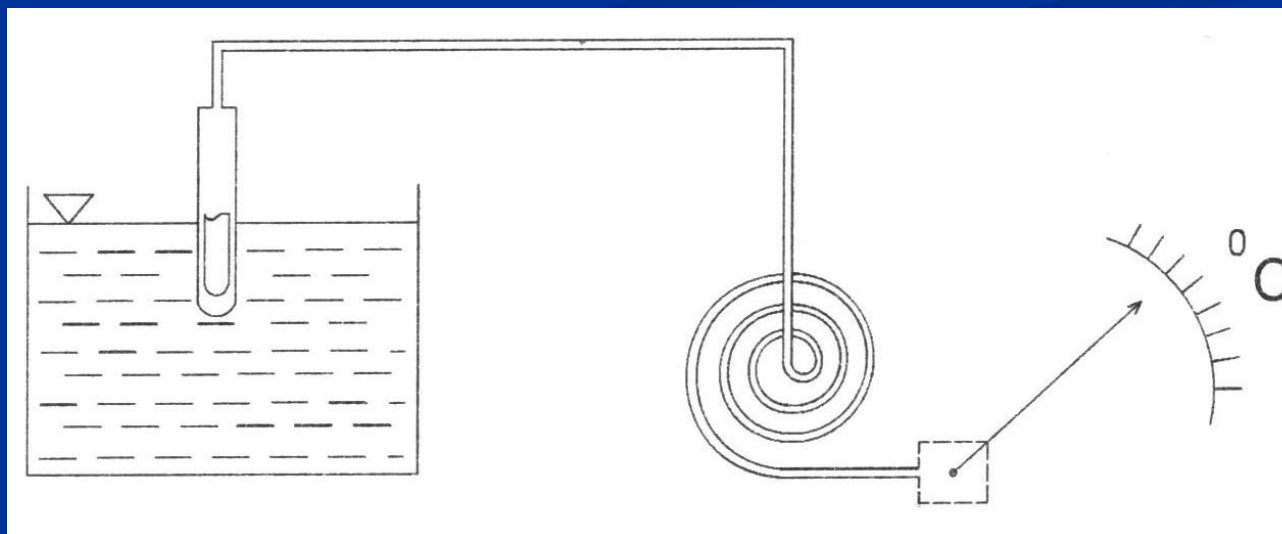

Termometri sa širenjem tečnosti i gasova

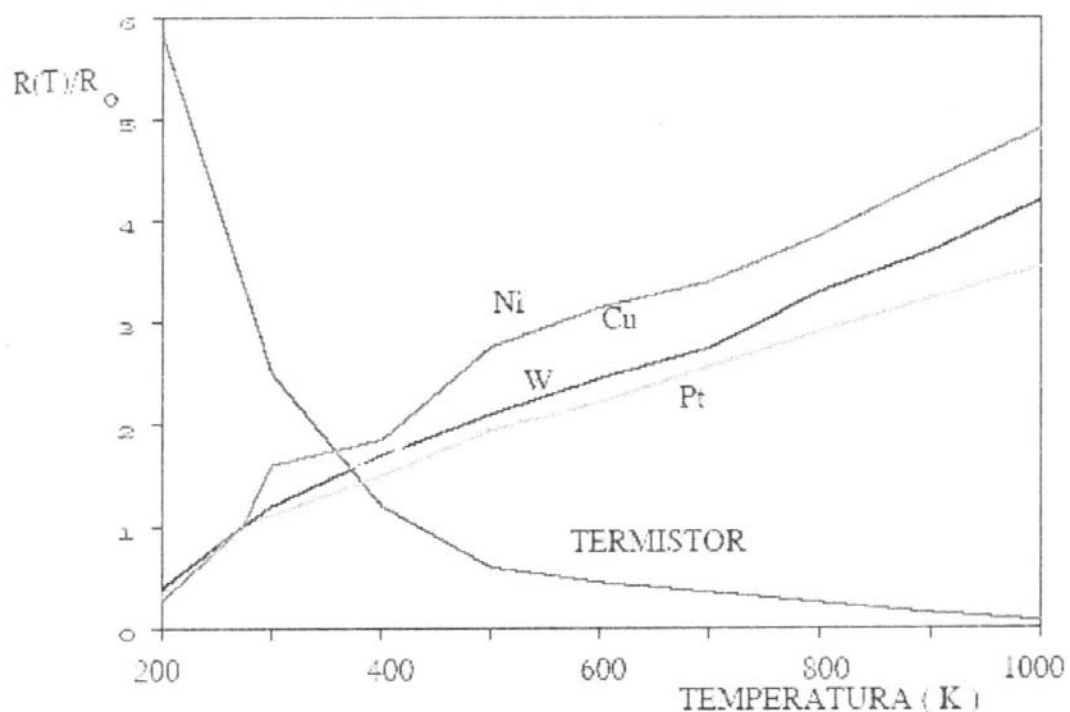
Termometri sa širenjem tečnosti

Manometarski opružni termometri

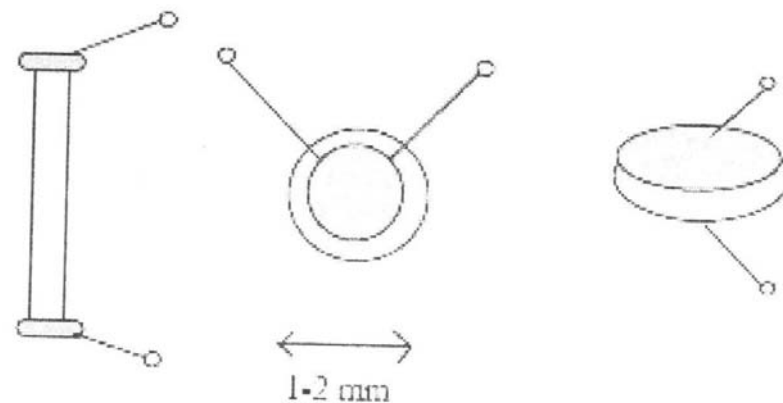

Merenje temperature pomoću otpornih termometara

Promena relativnog otpora metala i poluprovodnika

Tipičan oblik termistora

Merenje temperature pomoću otpornih termometara

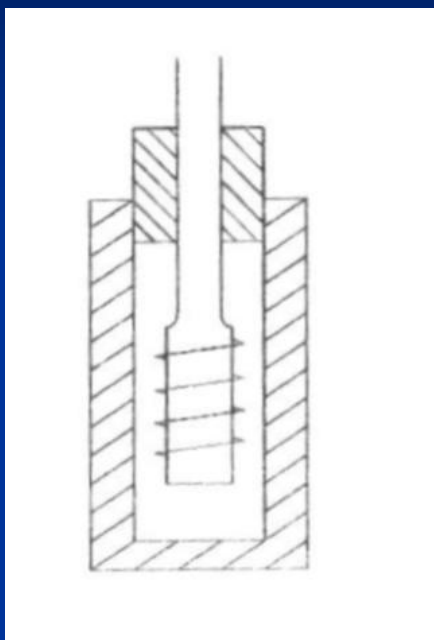
- Materijali za termometre se dele u tri grupe
 - 1) Termometri sa pozitivnim temperaturnim koeficientom
 - 2) Termometri sa negativnim temperaturnim koeficientom
 - 3) Termometri od poluprovodnika

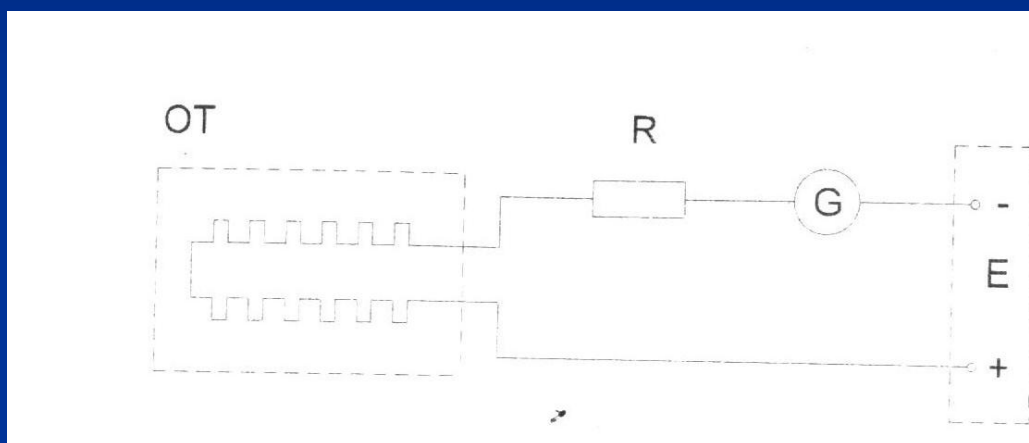
Merenje temperature pomoću otpornih termometara

- **Za industrijske primene koriste se tačne metode merenja:**
 - instrumenti sa ukrštenim kalemovima
 - vinstonov neuravnoteženi most
 - vinstonov uravnoteženi most

Merenje temperature pomoću otpornih termometara

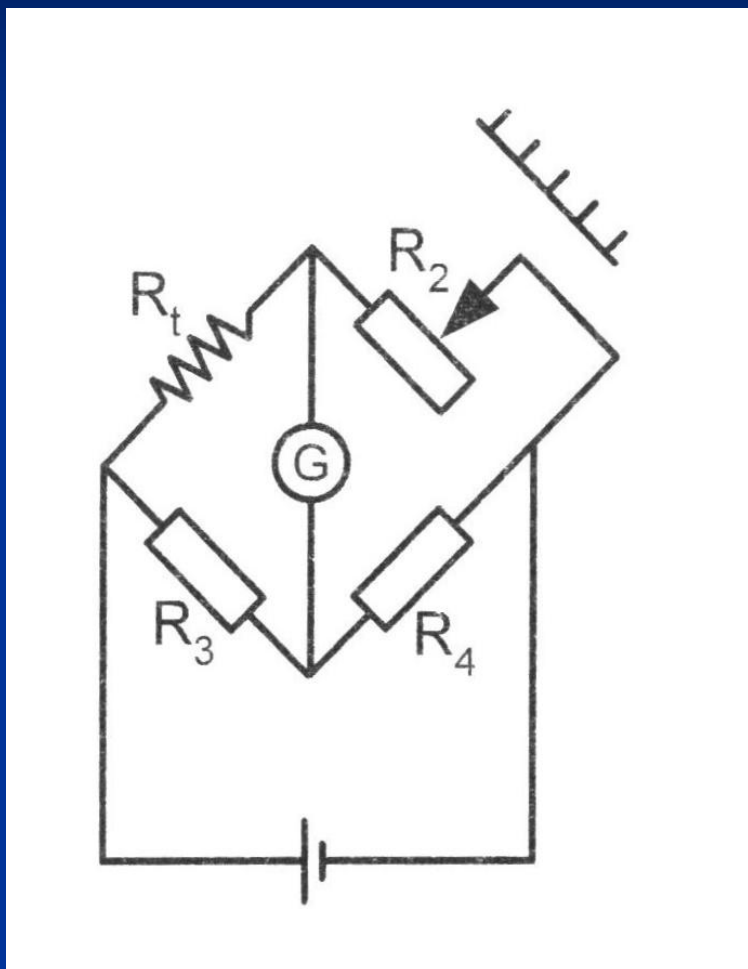

Termopar od žice

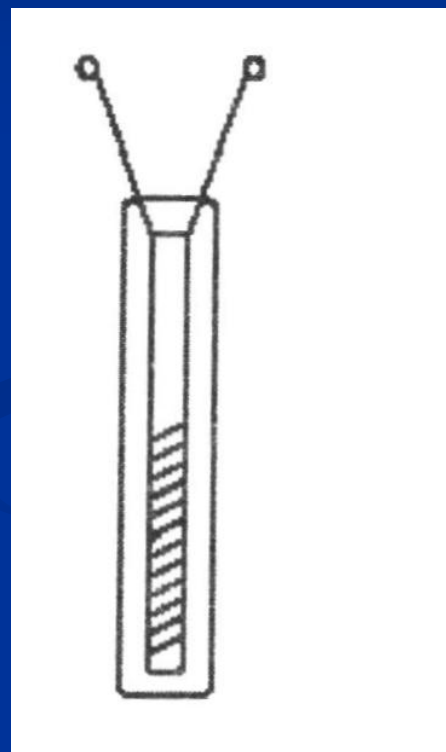

Osnovna principna šema termopara od žice

Merenje temperature pomoću otpornih termometara

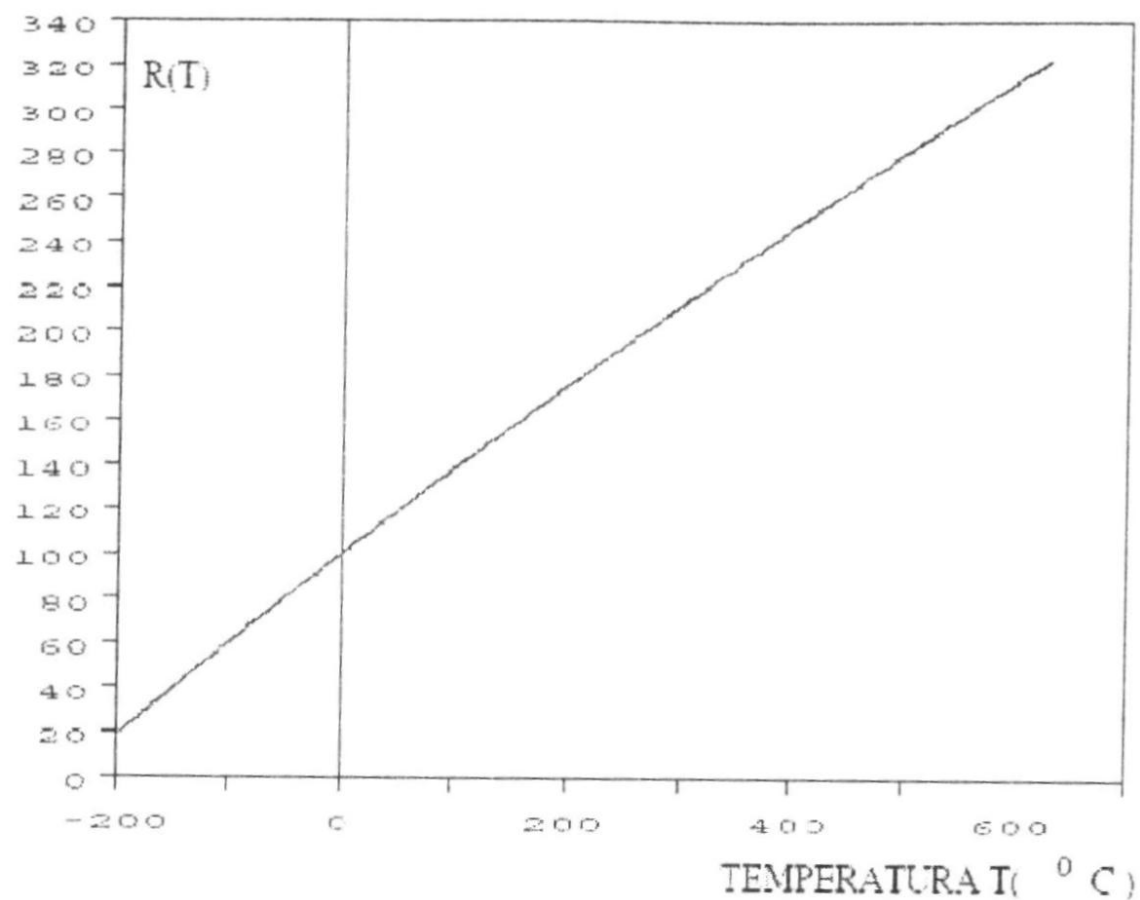

Vinstonov most

Laboratorijske dve žice

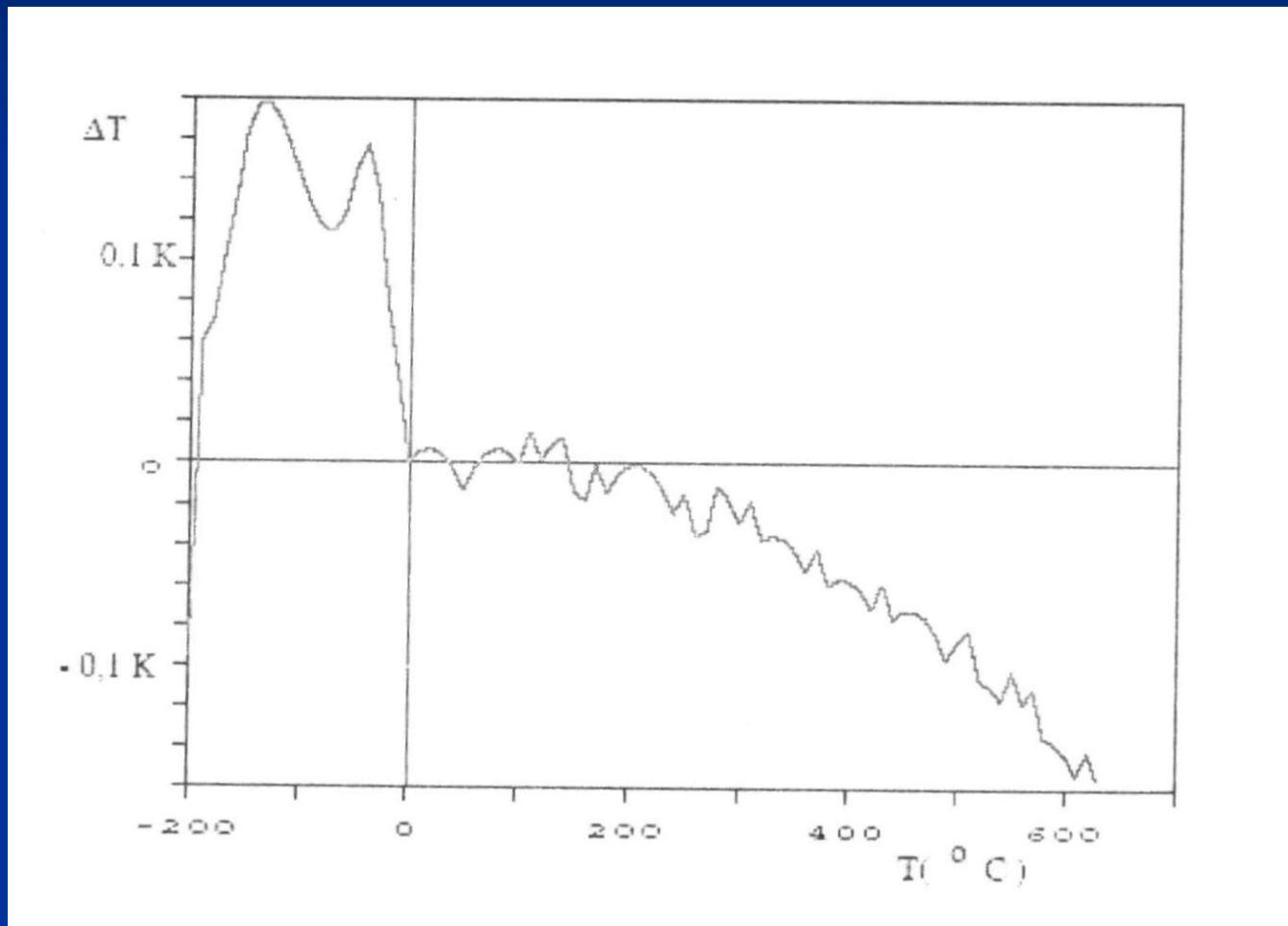
Merenje temperature pomoću otpornih termometara

Baždarena kriva standardnog otpora termometra

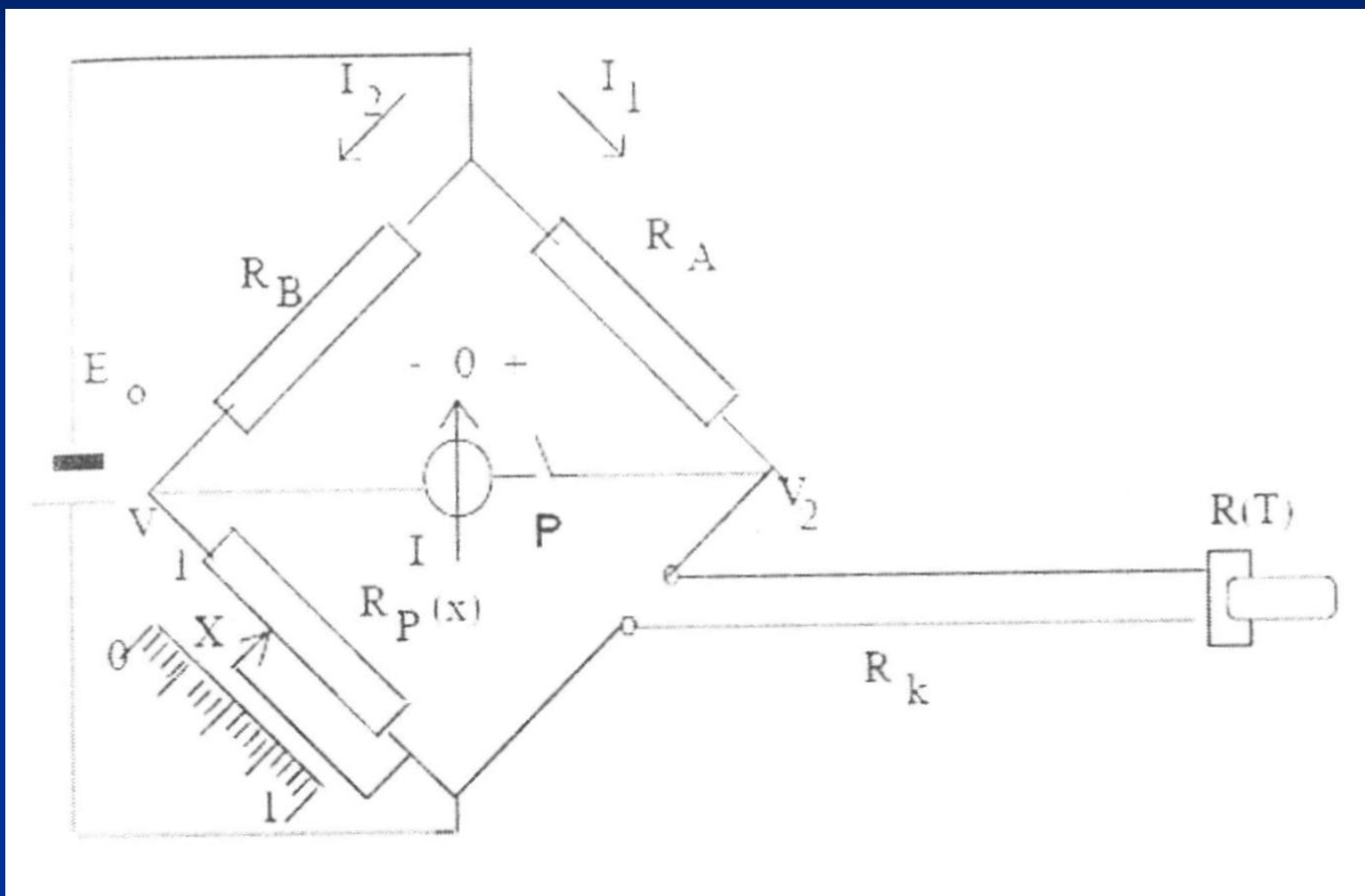

Merenje temperature pomoću otpornih termometara

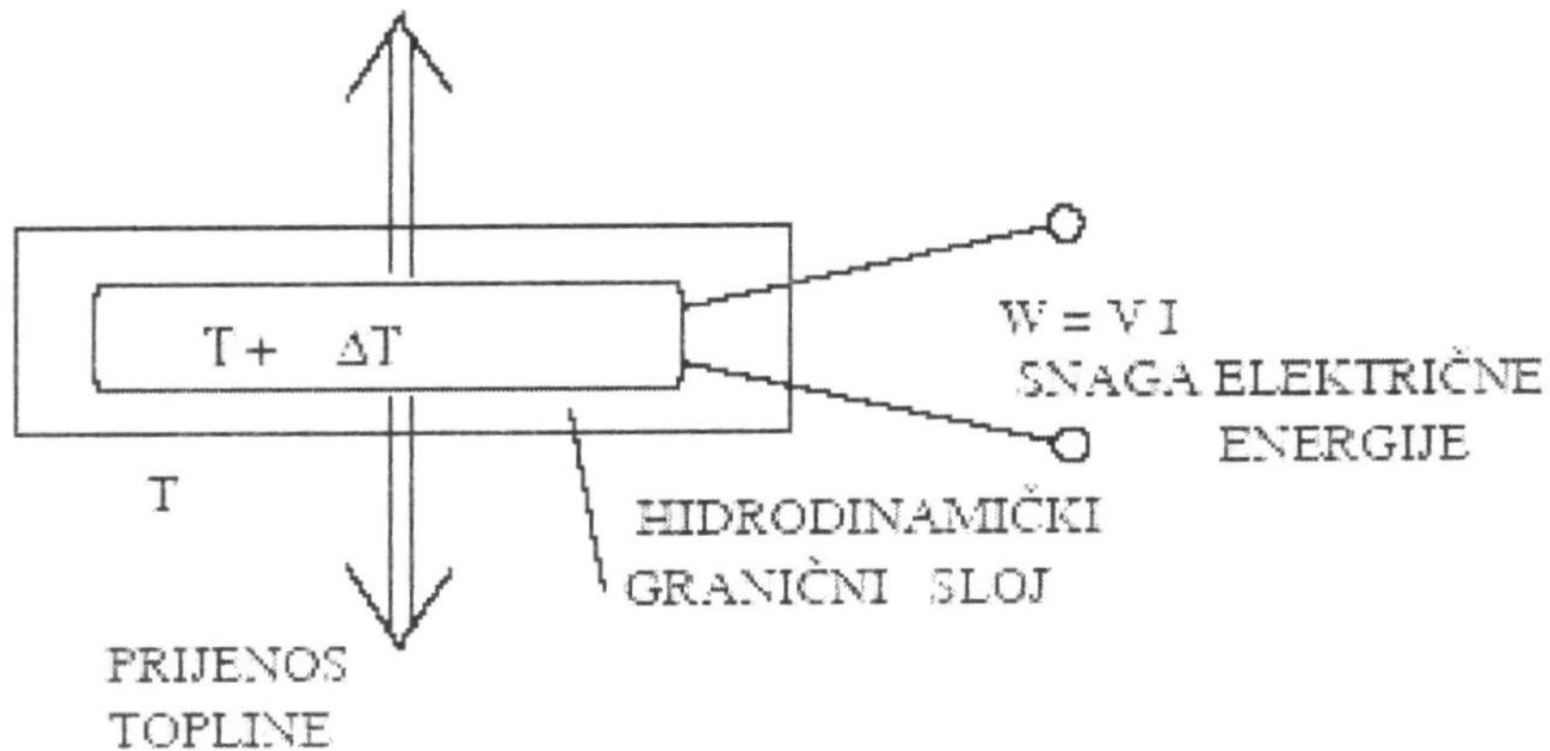
Grafički prikaz greške u temperaturi u odnosu na standardni Pt100

Merenje temperature pomoću otpornih termometara

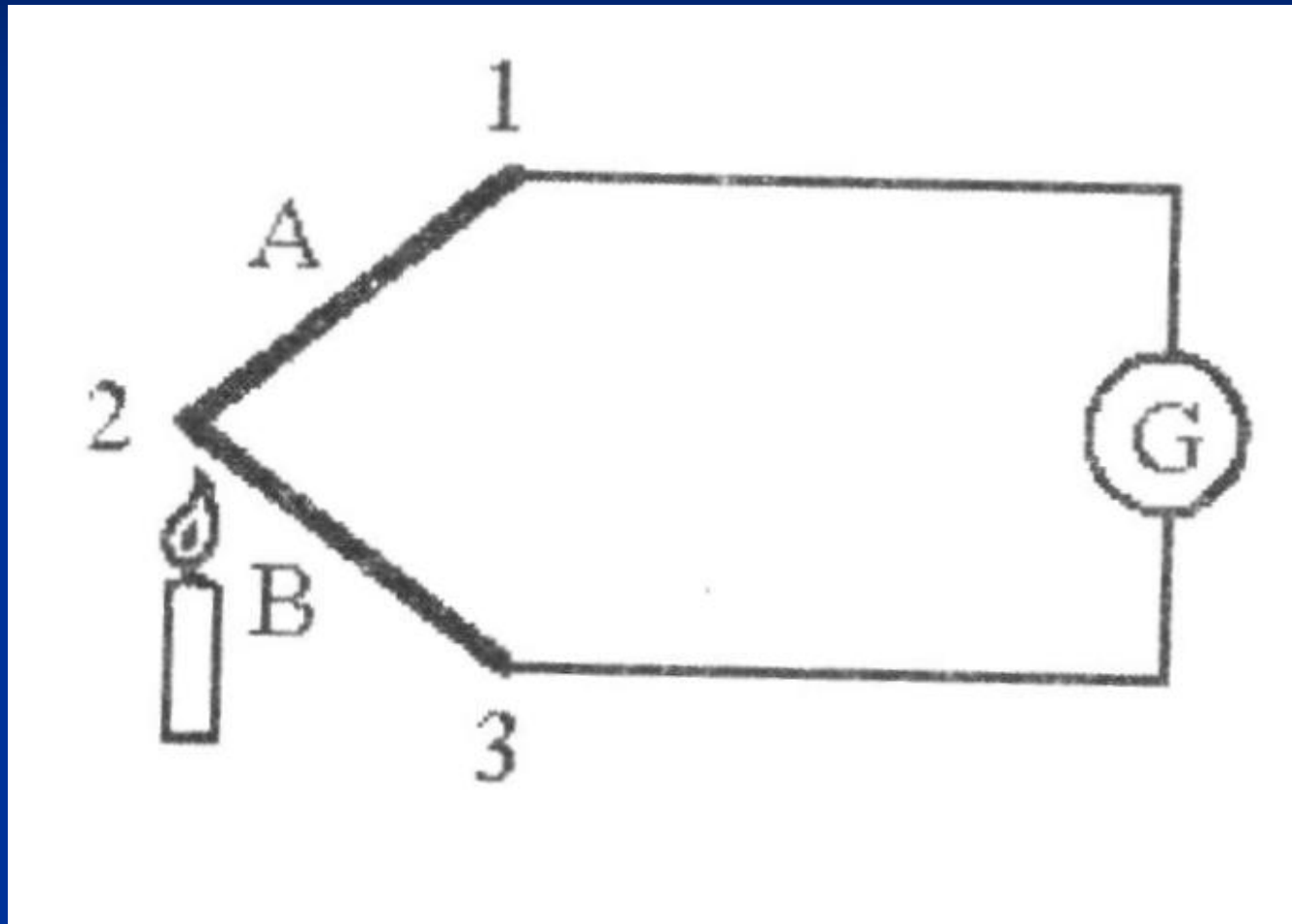
Šematski prikaz veze Pt100 i vinstonovog mosta

Merenje temperature pomoću otpornih termometara

Šematski prikaz prenosa toplote između Pt100 i okoline

Merenje temperature pomoću termoelementa

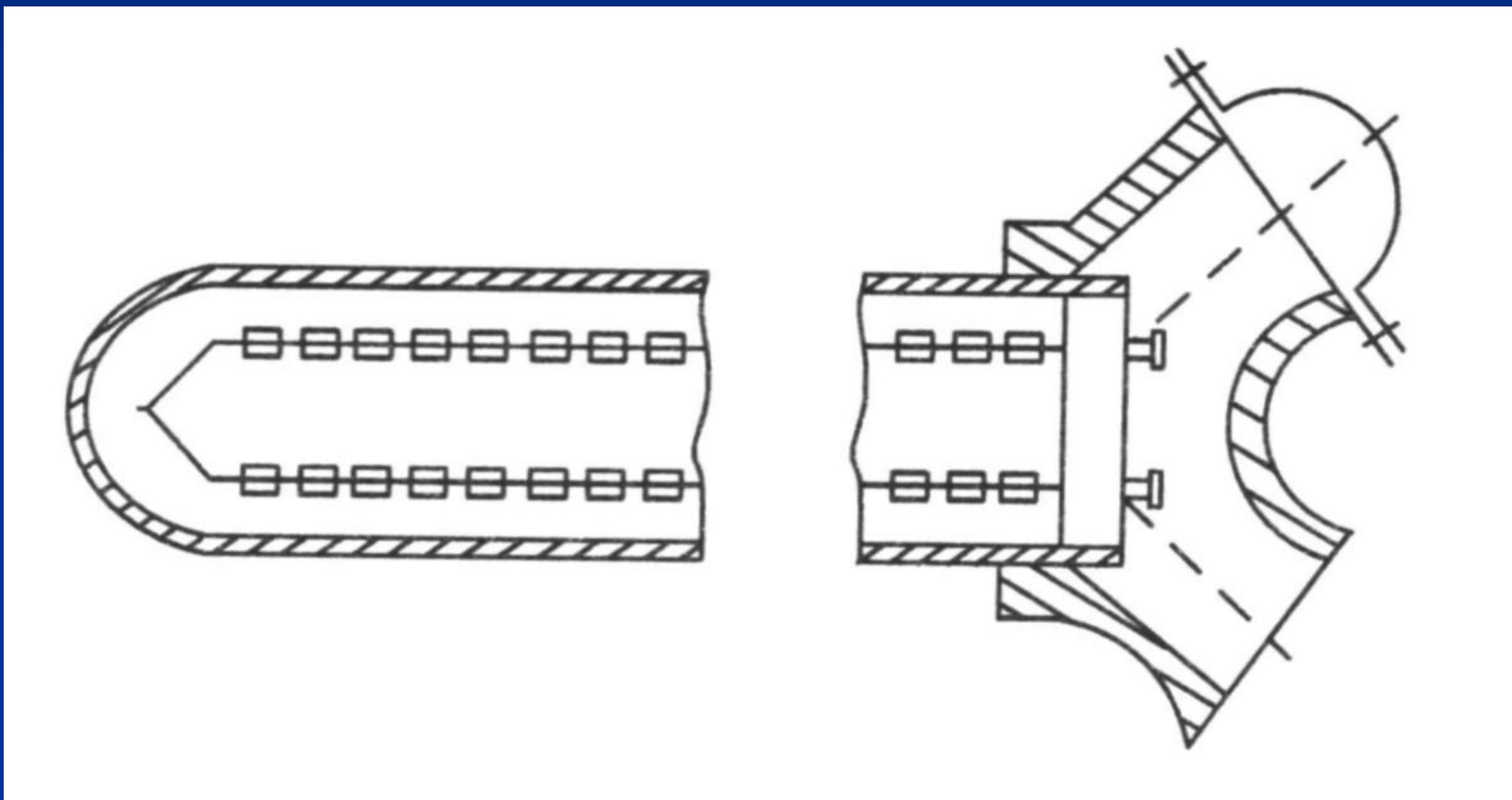
Šema termoelementa

Merenje temperature pomoću termoelementa

- **Termoparovi u praksi:**
 - gvožđe-konstantan
 - nikl-hrom-nikl
 - platina-radium-platina
- **Ovi metali i legure mora da zadovolje zahteve:**
 - mala električna otpornost
 - mali temperaturni koeficient širenja
 - otpornost prema agresivnoj sredini
 - linearnost elektromotorne sile
 - reproduktivnost za duži vremenski period

Merenje temperature pomoću termoelementa

Termo-sonda sa žicom termoelementa

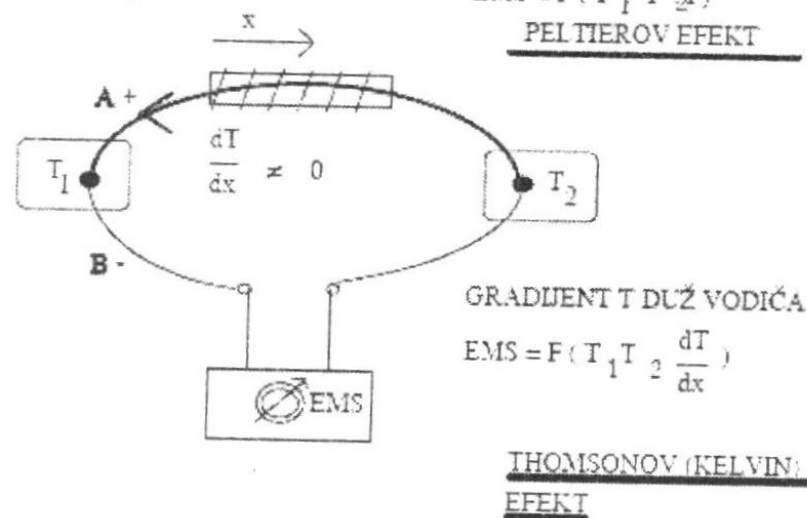
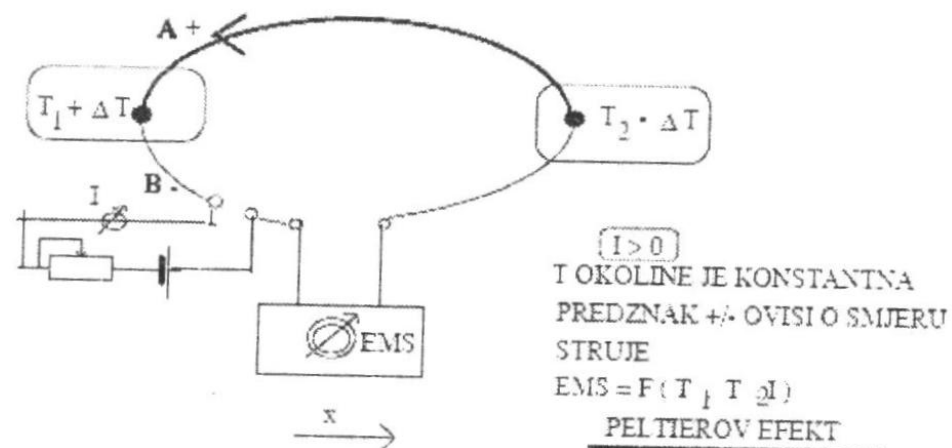
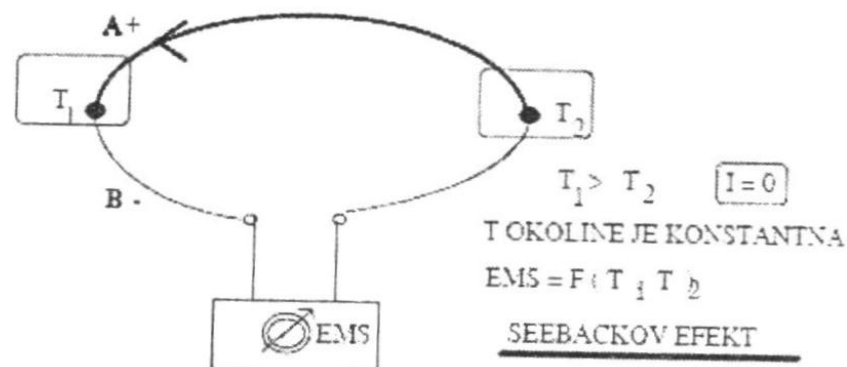

Metoda merenja generalisane elektromotorne sile

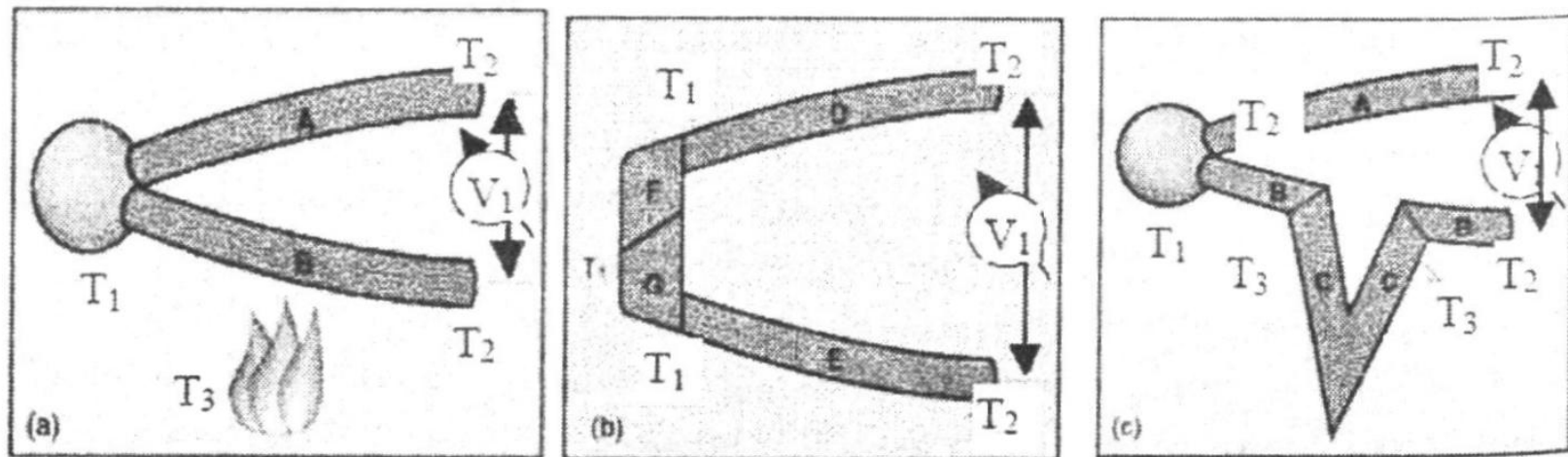
- **Na tačnost merenja ovom metodom utiču:**
 - masa termopara (treba da je što manja)
 - oksidacija površine termopara
 - primena otpornosti provodnika pri promeni temperature
 - pojava galvanskih elemenata na bakarnim provodnicima

Metoda merenja generalisane elektromotorne sile

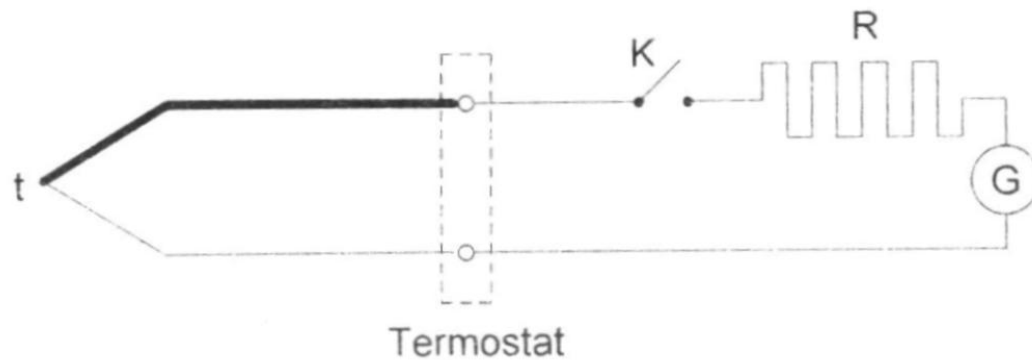
Metoda merenja generalisane elektromotorne sile

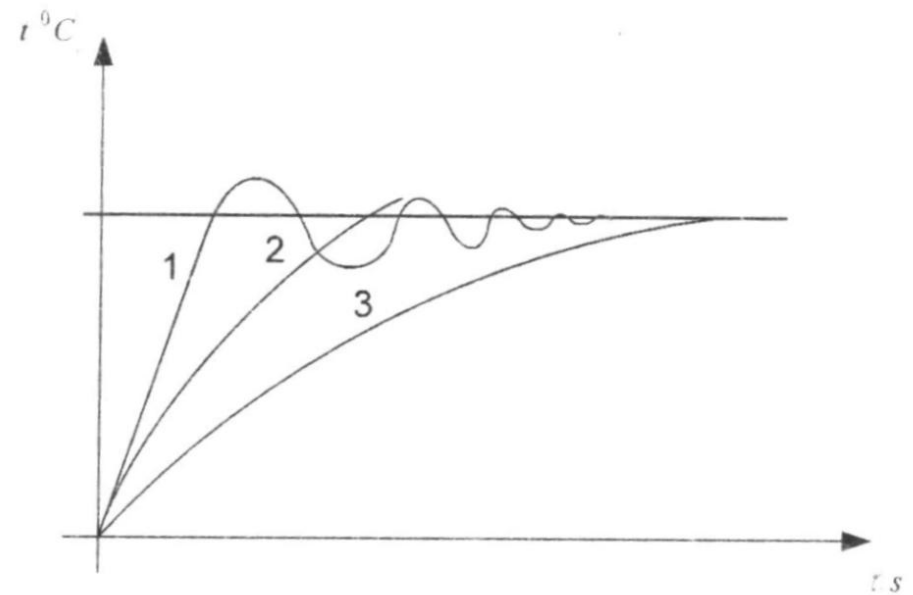
Prikaz nezavisnosti EMS termoelementa od provodnika i temperature

Metoda merenja generalisane elektromotorne sile

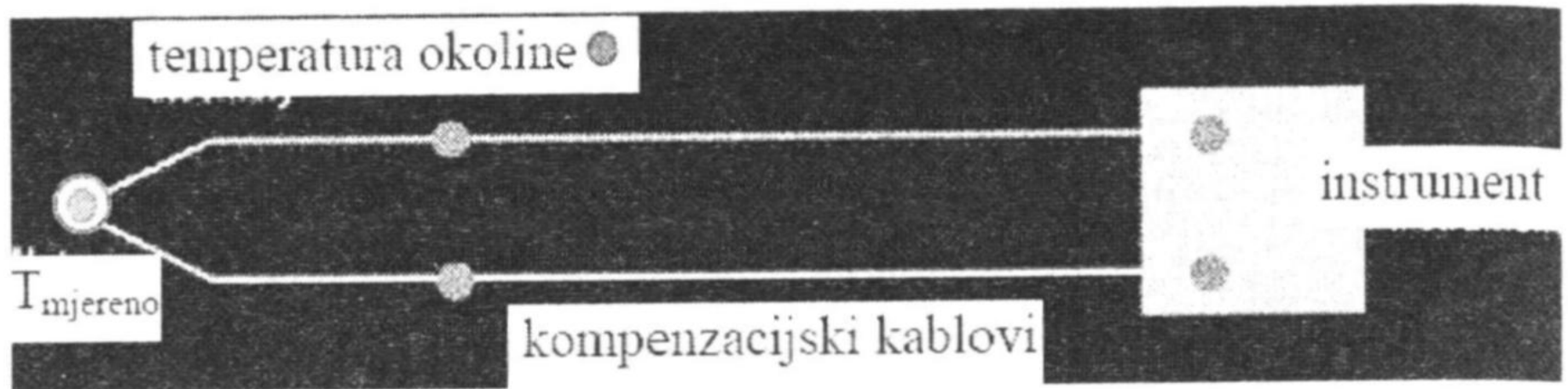

Merenje generisane EMS i oscilovanje prilikom zatvaranja prekidača K

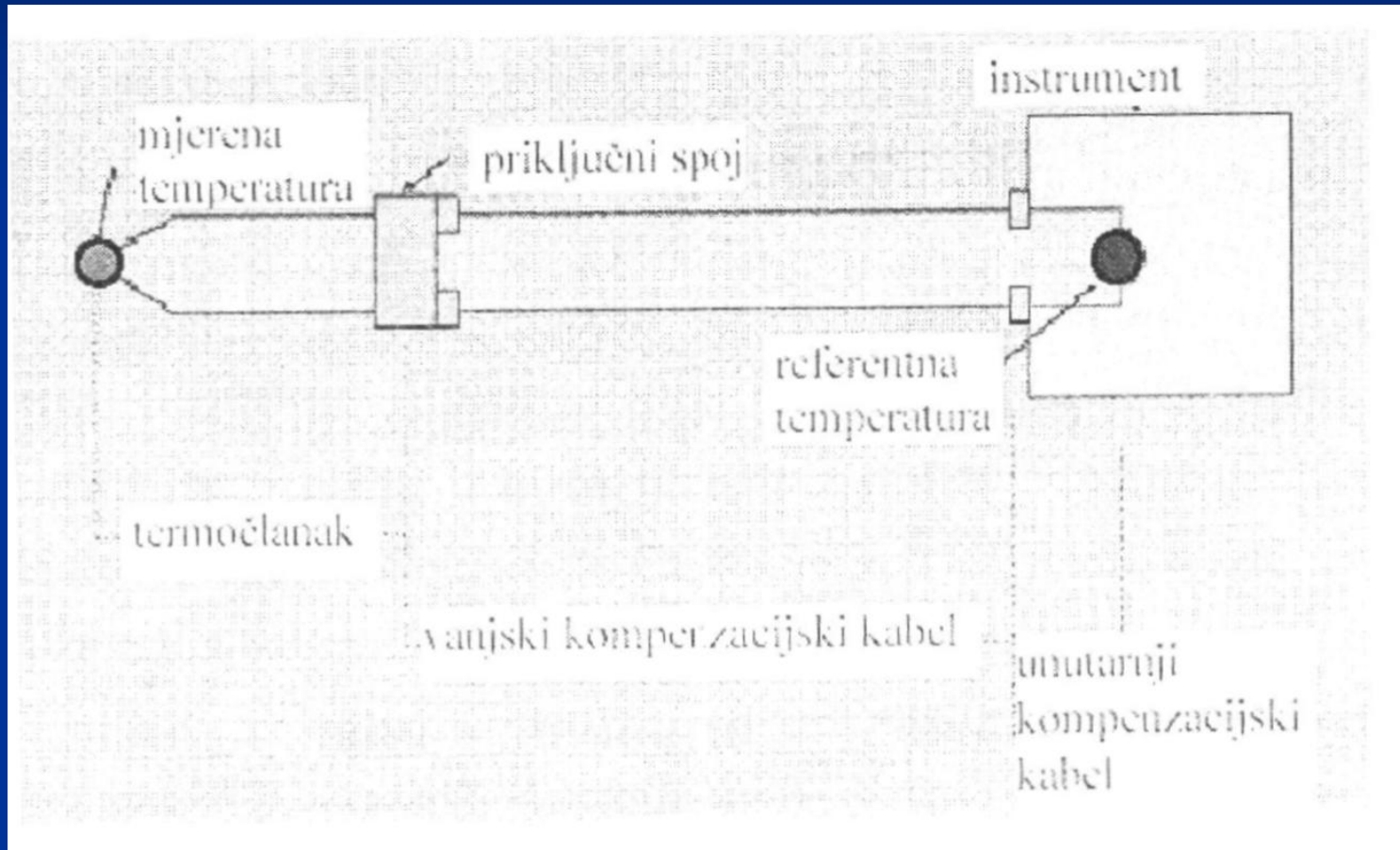

Kompenzaciona metoda merenja temperature

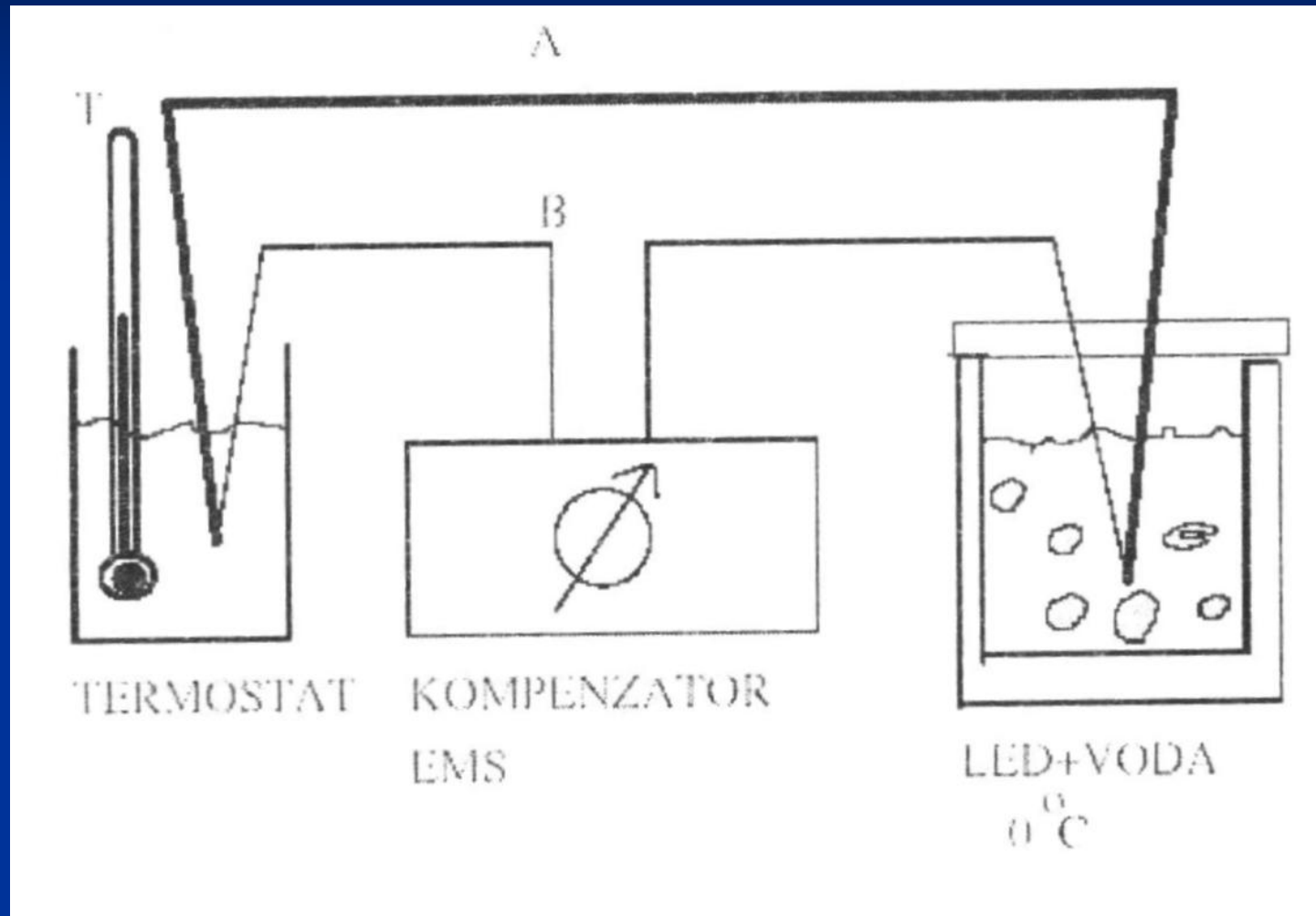
Povezivanje termoelementa sa instrumentom pomoću kompenzacionog kablova

Kompenzaciona metoda merenja temperature

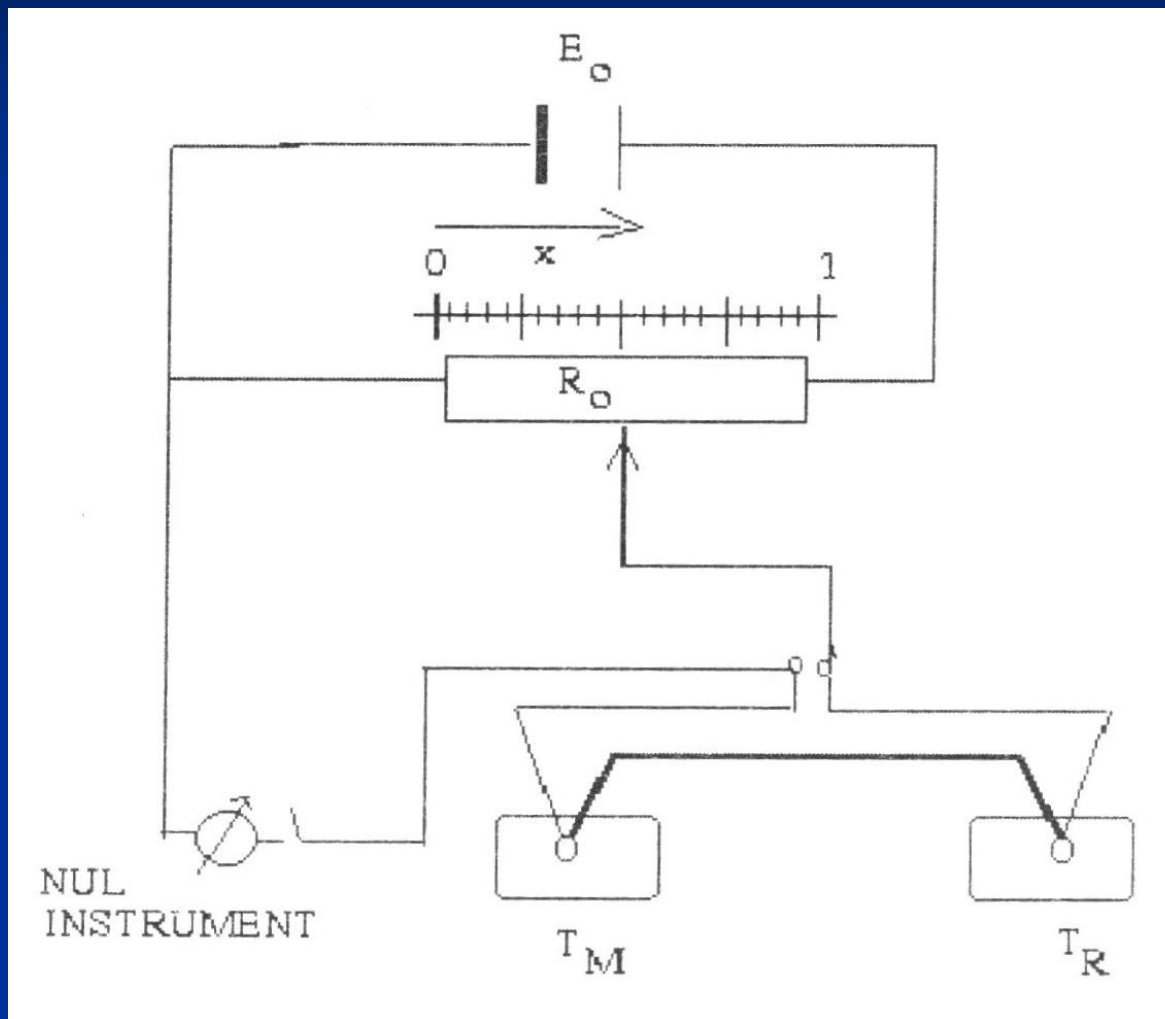
Merni spoj termoelementa, mernih kablova i instrumenata

Kompenzaciona metoda merenja temperature

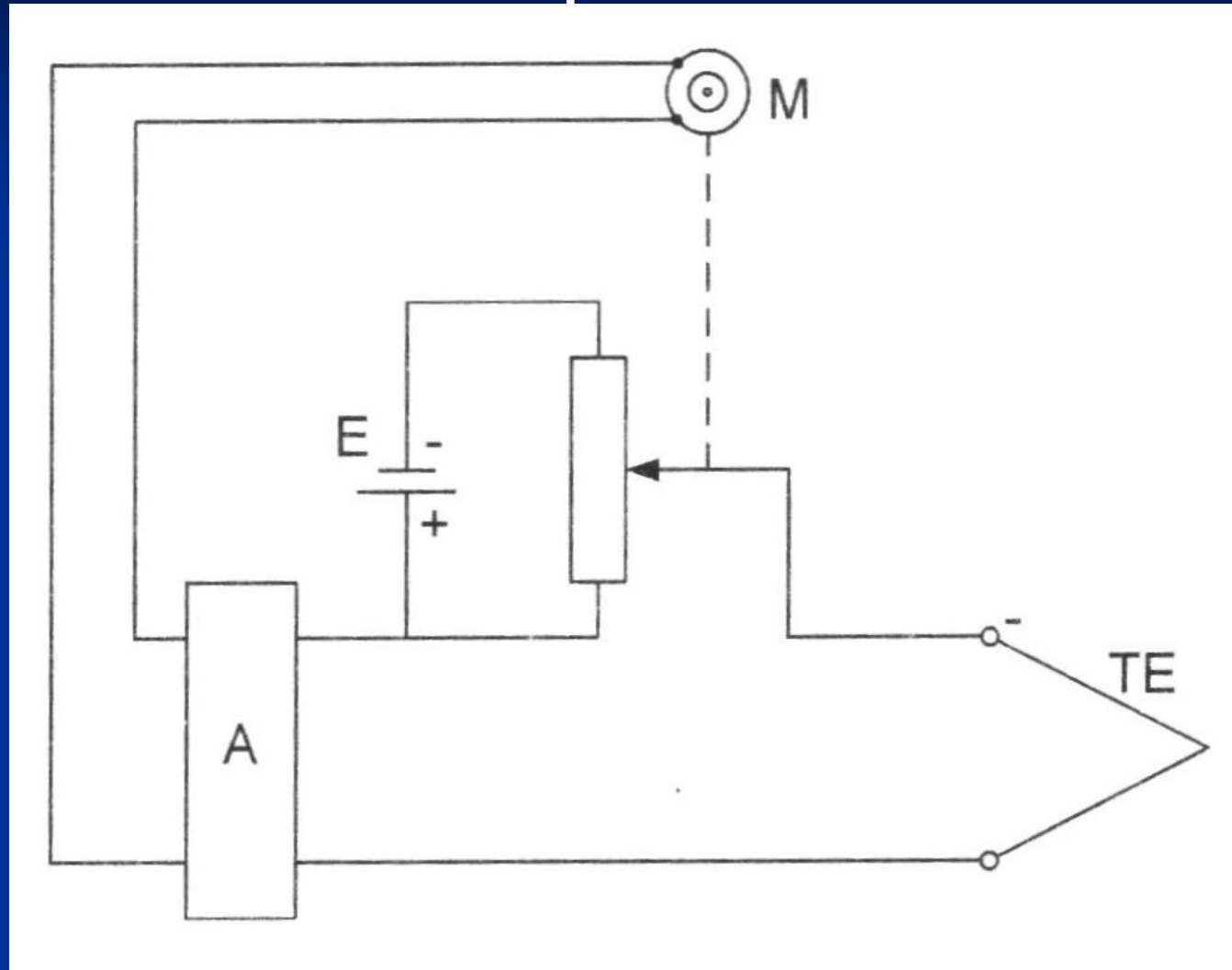
Laboratorijski postupak baždarenja termoelementa

Kompenzaciona metoda merenja temperature

Merni spoj za merenje EMS pomoću kompenzatora

Kompenzaciona metoda merenja temperature

Automatski kompenzator kod koga je kompenzacija vrši pomoću servomotora